

NEBOJUJ ZA “SVOU” ZEMI!

International Perspectives

Autor: International Perspectives

Anglický zdroj překladu: <https://libcom.org/article/dont-fight-your-country>

Toto vydání zajistilo nakladatelství Subverze v červenci 2022

web: subverze.noblogs.org

e-mail: subverze@riseup.net

Všichni nenávidí válku. Ze všech nejvíc ti lidé, kteří posílají jiné na smrt na bitevním poli. Tvrdí, že se jim to bytostně přičí, ale bohužel jsou k tomu nuceni opačnou stranou. Opačnou stranou, která proniká na naše tradiční loviště. Opačnou stranou, která napadá "svrchovaný" národ. *Nemáme na výběr! Musíme se bránit...* K jakému "my" patříš? Neúnavná propaganda na obou stranách tlačí každého, aby si zvolil stranu, aby se do války aktivně zapojil nebo se stal jejím nadšeným podporovatelem. Protože opačná strana je skutečně odporná. A taková je vždycky.

Ruská armáda je obviňována z válečných zločinů. Zvláštní to pojem, "válečný zločin". Nadbytečný, když se to tak vezme, protože válka je zločinem z definice, a to nejhorším ze všech. Ať už je cílem cokoli, prostředky jsou vždy stejné: masové vraždění a destrukce. Není války, která by se obešla bez otřesných masakrů. Pojem "válečný zločin" naznačuje, že válku lze vést dvěma způsoby: civilizovaným a zločinným. Pokud mezi nimi kdy rozdíl existoval, pokroky ve vojenské technice jej zcela setřely. Procento civilních obětí ve válkách neustále stoupá od počátku 20. století. V americké občanské válce v 19. století se vojenský personál na celkovém počtu mrtvých stále podílel z více než 90%. V první světové válce už tvořili 59% všech obětí civilisté. V druhé světové válce tento podíl vzrostl na 63%, ve válce ve Vietnamu pak na 67%. V různých válkách z 80. let vystoupal na 74% a ve 21. století na 90%. Od druhé světové války nebylo jiného konfliktu, který by vyhnal srovnatelné množství lidí z jejich domovů. Rozdíl mezi bojujícími a nebojujícími, mezi vojenskými a civilními cíli, se z moderního vedení války z velké části vytratil. Čím větší ničivou sílu každá z obou stran nasazuje, tím větší jsou "kolaterální škody" na civilním obyvatelstvu. Čím víc se válka na Ukrajině stupňuje, tím víc životů běžných Ukrajinců je zničeno, tím víc se země obrací v trosky.

Z toho, co je a není válečný zločin, se stává věc názoru. Tak jako "terorismus", jenž se stal levnou nadávkou, kterou každý častuje svého protivníka v jakémkoli konfliktu, jde o výmluvu v přestrojení za obvinění. Je jí proto, že použitím slova "terorismus", definovaného masmédií a politiky jako nejhorší zlo ze všech, daná strana nepřímo říká, že k jeho potlačení lze využít jakýchkoli prostředků, a jde tudíž o předpřipravenou výmluvu, aby mohla teror použít sama. Podobně tak obvinění z "válečných zločinů" ospravedlňuje zločiny, které páchá "naše vlastní" strana a o kterých se "naše" média zmiňují jen zřídka nebo vůbec. Jen si vzpomeňme např. na Jemen, kde saúdské síly bombardovaly a mořily hladem civilisty daleko hůř, než čeho se ruská armáda zatím dopustila na Ukrajině. Saúdské letectvo by stěží vydrželo jediný týden bez britské a americké vojenskotechnické podpory a dodávek zbraní. Jde i zde o "válku za demokracii"? Tohle zvěrstvo pokračuje dál, mimo hledáček médií. Rozejděte se, není tu nic k vidění. Žádné válečné zločiny.

Moderní válka

Často bylo poznamenáno, že v dobách války se stává obtížným postřehnout rozdíl mezi reportáží a propagandou. Když ruská armáda podnikla (neúspěšný) útok na televizní věž v Kyjevě, západní média to označila za válečný zločin. Když ale NATO (úspěšně) vybombardovalo sídlo bělehradského rozhlasu a televize v roce 1999, šlo o "legitimní vojenský cíl".

Zločinnost "speciálních vojenských operací" ruské armády byla prokázána nade vší pochybnost v Grozném a v Aleppu, abychom uvedli jen ty nejextrémnější nedávné příklady měst, která se jí povedlo obrátit v sutiny. V Ukrajině zatím takhle daleko nezašla, možná i proto, že záminkou pro invazi na Ukrajinu je tvrzení, že Ukrajinci jsou bratrský národ, který je třeba osvobodit. Aby ale dosáhlo svých vojenských cílů, musí Rusko válku zintenzivnit a udolat tento "bratrský národ" svou převahou v ničivé síle. Logika války pohání ruskou invazi k dalšímu stupňování devastace.

Nepředstírejme, že se jedná o čistě ruský fenomén. Během válek v Zálivu Američané bombardovali bagdádské úkryty (pumami určenými k prorážení bunkrů), čímž zavinili smrt stovek civilistů. Mnoho dalších zemřelo, když byli prchající vojáci masakrováni ze vzduchu na "dálnici smrti" v roce 1991. Ve válkách, které Západ vedl v Iráku a Afghánistánu, zemřelo více než 380 000 civilistů. Bezpočet dronových útoků, které americké vojenské síly

od té doby provedly, rovněž pramálo ctí rozdíl mezi bojujícími a nebojujícími. Nemluvě o tom, čeho se nejloajálnější vazal Washingtonu, totiž Izrael, dopouští v Pásmu Gazy. Jsou toho schopní všichni. Taková je moderní válka.

Válka je ideální rámec, ve kterém stát může upevnit moc nad svými občany. To je nyní zcela zjevné v Rusku, kde nazvání války válkou obnáší risk 15 let vězení, kde dochází k brutálnímu potlačování protiválečných protestů a kde byla umlčena všechna média, která nejsou hláskou troubou Kremlu. Ale skutečnost, že je zapotřebí této otevřené represe, současně poukazuje na slabost režimu. Není pochyb o tom, že toto není případ Ukrajiny. Tam všichni stojí za Zelenským. Tedy – aspoň pokud smíme vědět. V mnoha rozhovorech s Ukrajinci, které se objevují v západních médiích, nikdy nikoho neslyšíme postavit se proti válce nebo o ní aspoň vyslovit pochybnost, ačkoli ze sociálních médií i svých vlastních zdrojů víme, že takoví lidé existují. Podle médií je však každý Ukrajinec ochoten padnout za svůj národ. Přesto ale Zelenskyj shledal nezbytným zakázat všem mužům ve věku od 18 do 60 let opustit zemi. Všichni musí zůstat k dispozici coby kanónenfutr pro vlast. Stejně tak shledal nezbytným zakázat opoziční strany a donutit všechny kanály televizního zpravodajství, aby se spojily v “jedinou informační platformu pro strategickou komunikaci” pod názvem “United News”. To vše ve jménu obrany svobody. Samozřejmě že média, která vyzývají Ukrajince, aby pozabýjeli co nejdříve “rusáckých švábů”, chrlí svůj jed i nadále. Mnoho západních médií – včetně novin jako *New York Times* – se raději rozhodlo o Zelenského autoritářských opatřeních nereferovat. Slavný slogan *Times* zní “všechny události, které se hodí pro tisk”, a tento typ událostí se pro příběh o válce za demokracii zjevně nehodí.

Lháři

Ruská i ukrajinská vláda obě tvrdí, že cenzura je nezbytná pro ochranu obyvatelstva před dezinformacemi. To je další takové záludné slovo. Podobně jako “válečný zločin” a “terorismus” je takříkajíc “v oku pozorovatele”. Sociální i jiná média dezinformacemi samozřejmě přetékají. Kdo ale rozhoduje o tom, co jimi je a co ne? V Rusku je to stát, který rozhoduje, kdo mluvit může a kdo musí zůstat zticha. Na Západě je tento úkol z velké části outsourcován soukromému sektoru, tj. společnostem, které ovládají masmédiá a platformy sociálních médií. Ale i ty nakonec ponouká vláda. “*Zakážeme v EU mediální mašinerii Kremlu. Státem vlastněným společnostem Russia Today a Sputnik ani jejich dceřinným*

společnostem nesmí být nadále dovoleno, aby šířily své lži ospravedlňující Putinovu válku. Vyvíjíme nástroje, kterými v Evropě zakážeme jejich toxické a škodlivé dezinformace", prohlásila předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová. A vskutku, zpravodajské kanály i jiné Rusku poplatné zdroje, které se nedrží prozápadní linie, již nejsou přístupné na Facebooku ani dalších velkých platformách sociálních médií. Nenazývejme to ale cenzurou – tu praktikuje nepřítel.

Rusům a Západu se o válce na Ukrajině dostává velmi odlišných informací. Lže se jim, především pak tím, co se jim jejich média rozhodnou ukázat nebo neukázat. Ruský divák například stále dokola vidí záběry Ukrajinců, kteří mu sdělují, že byli zbiti a zavražďováni ultranacionalisty jen proto, že mluvili rusky; západní divák vidí stále dokola matky, jak se v slzách loučí se svými manželkami, kteří říkají, že jsou ochotni zemřít za Ukrajinu. Oba druhy záběrů jsou nejspíš pravé, ale každá strana si k odvysílání vybírá jen ty, které vyhovují jejímu propagandistickému narativu.

Na Západě je to příběh o odhodlané zemi, která se navzdory přesile udatně brání proti surovému násilníkovi. Jistěže provoláváme slávu udatným hrdinům, jistěže jim pomáháme, jistěže máváme modrožlutou vlajkou. Takhle jednoduché to je.

Příběh předkládaný Ruskem není příliš sofistikovaný; je to nesourodá směsice obvinění v hrubém stylu bývalého SSSR. Ukrajina trpí pod jhem zkorumpovaného, neonacistického, genocidního režimu. Nevedeme proti Ukrajině válku, jen bráníme tomu, aby se z ní stala předsunutá základna NATO, které představuje hrozbu pro naši vlast. Bojujeme za svět bez nacistů. Pod stejně průhlednými záminkami se svého času ruské tanky přivalily do Budapešti a do Prahy.

Tak jako v každé propagandistické historce, i v této je zrnko pravdy. Rozpínání NATO je realitou. Na Ukrajině existuje ultranacionalistický proud. Existují fašistické skupiny jako Svoboda a prapor Azov (nyní začleněný do ukrajinské armády), které útočí na gaye, feministky, Romy a ruskojazyčné obyvatelstvo. Ukrajina není samozřejmě zdaleka jedinou zemí, ve které krajní pravice vystrkuje svou hnusnou hlavu. Neznamená to však, že je tamní politický systém fašistický. Přinejmenším v menší míře, než ten ruský. A genocidní? To, čeho se ruská vojska dopustila v Čečně a Sýrii, bylo nesrovnatelně horší.

Kdo chce psa bít, hůl si vždycky najde. Všechny státy lžou, když jejich

armády vyrážejí na pochod. Spojené státy zrovna tak jako Rusko. Jen si vzpomeňme na neexistující zbraně hromadného ničení v rukou Saddáma Husajna a na jeho stejně tak neexistující napojení na Al-Káidu, které byly záminkou pro americkou invazi do Iráku.

Jak se věci mají

Skutečný příběh nese jméno inter-imperialismus. Neboť ať už se svět stal jakkoli globalizovaným, jde stále o svět založený na soupeření. Obchodním soupeření, ze kterého se stává vojenské soupeření, horká nebo studená válka, podle toho, co si zrovna podmínky žádají. Podmínky, jako jsou ztráta moci, ztráta nebo potenciální nabytí odbytí, ekonomická krize. Žijeme v systému, který se brutálně střetává s potřebami lidstva. V systému, který je ve válce s celou naší planetou, s životem samým. Postavit se kapitalistickému systému a porazit jej, to je jediná válka, která dává smysl.

Studená válka neskončila. Nanejvýš v ní došlo k přestávce. Varšavská smlouva zmizela, ale NATO nikoli. Jelcin navrhl, že by se jeho členem mohlo stát i Rusko, ale to samozřejmě nebylo možné: celým důvodem jeho existence bylo si Rusko podmanit. Rozpoutala se urputná debata o tom, zda je NATO i nadále zapotřebí, když se nyní z Ruska stala jen další kapitalistická demokratická země. Tato otázka byla v praxi zodpovězena kladně. NATO postoupilo až k ruským hranicím, porušujíc tak dřívější sliby. Čtrnáct bývalých zemí Varšavské smlouvy bylo začleněno do této protiruské aliance. V Polsku a Rumunsku byly instalovány americké raketové základny. Uchvázení Ukrajiny bylo poslední fází této ofenzivy. Kvůli ziskům, ale ještě víc kvůli zadržení Ruska. Ukrajina se zatím členem NATO nestala, ale začala se Západem vojensky spolupracovat.

Rozpínání NATO znamenalo obrovské rozšíření trhu pro americký (a jiný západní) zbrojní průmysl, protože po nových členech se vyžaduje, aby své arzenály přizpůsobily aliančním standardům. Aby vyhovělo těmto normám, Polsko zvýšilo své vojenské výdaje o 60% mezi roky 2011 a 2020, a Maďarsko dokonce o 133% mezi lety 2014 a 2020. Pokladna nepřestávala zvonit penězi. Ale rozpínání NATO bylo poháněno i vědomím, že Rusko – se svou vojenskou mocí a zvláště pak se svým jaderným arzenálem – zůstávalo potenciální hrozbou pro Pax Americana. Je i nadále jedinou zemí, proti které Spojené státy nemohou vést válku, aniž by riskovaly své vlastní kvazi-totální zničení. Stejně jako za studené války. Která tudíž neskončila. Strategie

Washingtonu zůstává stále stejná: zadržování. Zadržet Rusko a omezit jeho sféru vlivu, oslabit jeho moc, aniž by s ním vstoupil do otevřeného střetu. Za studené války se tento konflikt vybojoval prostřednictvím státních převratů a národně-osvobozovacích hnutí. Dnes je to Ukrajina, která se stala dychtivým dobrovolníkem ochotným padnout za "svobodný západ", vedená "sympatickým" hercem a milionářem Zelenským, který je natolik bojechtivý, že chce podobně jako Che Guevara během kubánské raketové krize vystupňovat konflikt až ve světovou válku, bude-li to nutné. Tu by riskoval, pokud by byl vyslyšen jeho požadavek na "bezletovou zónu", čili vzdušnou válku mezi NATO a Ruskem. Nebude po jeho, stejně jako nebylo po Che Guevarově. Přímá konfrontace zůstává tabu. To je jedním z důvodů, proč může být zavádějící načrtávat analogie s předjadernými válkami.

Nepřítele už nelze stylizovat do role "komunistického nebezpečí", ale to z Ruska nedělá běžnou kapitalistickou zemi srovnatelnou s naší. Jejich boháči nejsou kapitalisté jako ti naši, nýbrž "oligarchové". Kdo to jsou, tihle oligarchové? Miliardáři, kteří zbohatli díky korupci, vykořisťování a spekulancím, a kteří rádi vystavují své bohatství na odiv skrze ostentativní spotřebu luxusního zboží. Jinými slovy – kapitalisté. Pořekadlo "za každým velkým majetkem se skrývá zločin" nebylo vynalezeno v Rusku. Nicméně tam je tento zločin stále poměrně čerstvý. Nová kapitalistická třída v Rusku sestává z velké části z členů staré kapitalistické třídy, totiž z ředitelů továren, stranických bossů a byrokratů v pseudokomunistickém SSSR, kteří se zachovali jako lupiči, když došlo k privatizaci státních aktiv. Privilegovaná třída zůstala privilegovanou třídou, nyní coby soukromí vlastníci kapitálu. Ale zároveň i coby správci státu. Zájmy soukromých kapitalistů jsou propleteny se státním aparátem a jsou mu podřízeny – tomu samému státnímu aparátu, který se nyní Putin zdá pevně třímat ve svých rukou.

Rozpad starého SSSR a privatizace "centrálně řízené" státně kapitalistické ekonomiky byla důsledkem krize, zapříčiněné v první řadě drtivými náklady na udržování impéria a neochotou dělnické třídy k tvrdší práci za méně peněz. Ale touha členů vládnoucí třídy po tom, být nejen správci kapitálu, ale i jeho soukromými vlastníky s přístupem k celému kapitalistickému světu, byla rovněž důležitým faktorem.

Vydrancovali ekonomiku, zatímco průměrná životní úroveň šla ke dnu jako kámen. Ruský hrubý domácí produkt v roce 1998 byl jen o něco málo víc než třetinový ve srovnání s tím, kolik činil v posledním roce existence SSSR.

Průmyslová výroba klesla o 60%. Avšak počínaje rokem 1999 ceny hlavních ruských vývozních produktů – ropy a plynu – začaly stoupat. To podnítilo ekonomické oživení, které zlepšilo životní podmínky. Stát se zkonsolidoval a bezpečnostní aparát se dostal do středobodu moci. S Putinem jako bývalým plukovníkem KGB v čele se Rusko znovu začalo prosazovat na světové scéně. Armáda byla zrekonstruována v tak velkorysém měřítku, že se zbrojní průmysl (který zaměstnává více než 2,5 milionu Rusů) potýkal s nadvýrobou. Tato samá armáda krvavou cestou nastolila “pořádek” vnitřně (Čečna), přeshraničně (Gruzie, Kazachstán) i venku (Sýrie).

Ale v roce 2015 byla průmyslová výroba stále pod úrovní roku 1990. Pouze ropný a plynárenský sektor překonaly předprivatizační úroveň výroby. Toho roku však cena ropy začala opět zvolna upadat, a s ní i celá ruská ekonomika. Hrubý domácí produkt se propadl z 2,29 bilionů dolarů v roce 2013 na 1,48 bilionu dolarů v roce 2020 – méně, než ten texaský.

Ruský kapitál proto čelil vícečetným výzvám:

- ubránit tržní pozici svého hlavního vývozního odvětví, totiž těžby ropy a plynu;
- omezit na něm svou závislost: se svými divokými cenovými výkyvy a nejistou budoucností skýtá ochromené ekonomice jen nespolehlivou oporu;
- buď zredukovat svůj vojenský průmysl s jeho nadvýrobou, nebo zvýšit užívání jeho výrobků;
- skrýt skutečnost, že nemá co nabídnout dělnické třídě, a odpoutat pozornost proletářů od jejich bídné situace tím, že je zapojí do kampaně národní pýchy namířené proti cizímu nepříteli, jehož vinou se zhoršují podmínky pro holé přežití.

Jde o hotový recept na imperialistickou agresi.

Ukrajina představuje atraktivní kořist. Má největší světové zásoby železné rudy, stejně jako zemní plyn a další nerostné zdroje, vynikající zemědělskou půdu, průmysl, loďařství, přístavy... má také moderní zbrojní průmysl, který se může měřit s tím ruským, což je jedním z důvodů, proč Moskva trvá na tom, že Ukrajina musí být “demilitarizována”. A pak jsou zde produktovody, které přivádějí ruskou ropu a plyn skrze Ukrajinu do západní Evropy. Pochopitelně, že nad nimi chce mít Rusko kontrolu.

Rusko prostřednictvím tohoto potrubí pokrývá 45% evropského dovozu zemního plynu, avšak v posledních letech začaly z jeho podílu na trhu uhlodávat Spojené státy. Rusko je třetím největším producentem zemního plynu na světě. Tím největším jsou USA, jejichž plynárenský průmysl zaznamenal ohromný růst díky novým a ekologicky ničivým způsobům těžby (frakování). Poslední dobou se nicméně potýkal s nadměrnou kapacitou, v důsledku čehož začal agresivně vyhledávat nová odbytiště. Jeho vývoz do většiny zemí EU a do Spojeného království od roku 2018 strmě stoupá. Jedinou výjimkou bylo Německo, které představuje konečnou pro nový plynovod Nord Stream 2 pod Baltským mořem, jenž obchází Ukrajinu. Zatím není v provozu a soudě z toho, jak se věci mají, nebude možná uveden do provozu nikdy. Německý kapitál do něj vkládal naděje coby do stabilního, úsporného řešení problému s dodávkami energií a vůbec coby do způsobu, jak rozšířit obchodní vztahy s Ruskem. Nyní Německo zapadlo zpátky do řady a investuje do nových terminálů pro příjem zkapalněného zemního plynu z USA. Těžkým znečišťovatelům, jakými jsou uhelné elektrárny, byla prodloužena životnost. Evropská komise představila plán, jak snížit dodávky ruského zemního plynu o dvě třetiny do příští zimy a zcela je ukončit do roku 2027. Ačkoli se tohoto cíle nemusí podařit plně dosáhnout, trend je jednoznačný. Do té míry, do jaké je válka na Ukrajině válkou o evropský energetický trh – a tou bezesporu zčásti je – v ní Spojené státy již zvítězily.

Současná válka nepřišla jako blesk z čistého nebe. Přetahovaná o Ukrajinu trvá již od roku 2008. V roce 2014 se z přetahované stala válka. Od té doby jsou Ukrajinci i Rusové zaplaveni vlasteneckou propagandou. Smůla Ukrajinců je, že žijí v zemi, kterou ani Moskva, ani Washington nehodlají přenechat svému soupeři. Jejich situace připomíná soud krále Šalamouna: dvě ženy obě tvrdily, že jsou matkou novorozeného dítěte. Šalamoun pravil: pak tedy to dítě rozetnu vedví. Na což pravá matka odpověděla: ne, dejte ho jí, netknuté. Ale v případě dítěte, kterým je Ukrajina, obě ženy říkají: rozetni ho.

Dezertuj!

“Fake news” a skutečné zprávy jsou dnes natolik propletené, že je obtížné pochopit, co přesně se na Ukrajině a v Rusku děje. 27. února nám například bylo řečeno, že třináct ukrajinských vojáků na “Hadím ostrově” si zvolilo zemřít za svou vlast. “Běž do prdele”, odpověděli údajně na požadavek ruské válečné lodi, aby se vzdali. V ukrajinských a veškerých západních médiích

bylo jejich hrdinství vychvalováno až do nebes. Už jim byly takřikajíc objednané sochy. Bylo těžké tomu uvěřit. Byli ti vojáci skutečně natolik opojení propagandou, že přijali vlastní zbytečnou smrt s otevřenou náručí? Doufali snad, že za ní budou odměněni v posmrtném životě, tak jako sebevražední atentátníci? Ze své smrti nemá prospěch nikdo. Neměli by být oslavováni jako hrdinové, nýbrž oplakáváni jako oběti vlasteneckého šílenství.

Naštěstí se poměrně rychle ukázalo, že se dotyční vojáci nakonec přece jen moudře vzdali. Uf. Dokonce i potom, co byli ukázáni živí a zdraví v ruském televizním vysílání, o tom ale řada médií na Západě raději pomlčela.

Bojovat za vlast není v zájmu drtivé většiny obyvatelstva Ukrajiny. Ať už jsou výhody života v zemi začleněné do NATO a EU jakékoli, nepřevažují nad nevýhodami války. Až za několik týdnů, měsíců či let utichnou zbraně a dým se rozptýlí nad rozbombardovanými městy, Ukrajincům zbyde otrávená zem plná trosek a masových hrobů. A západní země budou pravděpodobně méně štědré ohledně peněz na obnovu, než jsou nyní ohledně dodávek zbraní.

Dejme tomu, že Ukrajina válku "vyhraje" – co tím tamní lidé získají? "Čest národa"? Svobodu? Až válka skončí, Zelenskyj a její vlastní "oligarchové" budou pořád bohatí, ale 'obyčejné' Ukrajince čeká jen hluboká bída.

Nejlepší zprávy, které jsme zatím o válce slyšeli, uvádějí, že někteří ruští vojáci sabotují své vlastní vybavení a dezertují. Kolik jich je, není jasné. Můžeme jen doufat, že dezerce se rozbují v masovém měřítku. Na obou stranách. Že mezi ruskými a ukrajinskými vojáky dojde ke sbratřování a že obrátí své zbraně proti těm, kdo je poslali na smrt. Že ruští a ukrajinští pracující vyhlásí stávkou proti válce. Mírové demonstrace samy o sobě nemohou válku zastavit, pokud ji obyvatelstvo dál snáší i se všemi jejími následky. Mír se stává možným jedině tehdy, když se proti válce obrátí tato velká masa, dělnická třída. První světová válka byla zastavena protiválečnou revoltou dělnické třídy, nejprve v roce 1917 v Rusku a o rok později v Německu. To však bylo před drahnou dobou. Dnes v Rusku žádná atmosféra masové vzpoury nepanuje, ale katastrofální důsledky války mohou spícího obra probudit.

Jak v Rusku, tak na Ukrajině se propast mezi bohatými a chudými prudce prohlubuje. V obou zemích "oligarchové" (Putina a Zelenského nevyjímaje) skrývají své majetky v zámořských daňových rájích a odvádějí nízké či žádné

daně. Naopak průměrné reálné mzdy na Ukrajině nevzrostly za celých posledních dvanáct let, zatímco ceny prudce stouply. Sociální výdaje byly po sobě jdoucími ukrajinskými vládami seškrtnuty z 20% státního rozpočtu v roce 2014 na dnešních 13%.

Naprostá většina ukrajinského obyvatelstva byla již před válkou chudá, a po válce bude ještě daleko chudší. Její zájmy a zájmy vládnoucí třídy nejsou totožné. Úplně jako v Rusku. Na Ukrajině se ruští a ukrajinští vojáci navzájem zabíjejí za zájmy, které nejsou jejich.

Náhoda?

Nevíme, jak tato válka skončí. Možná dojde k nějakému kompromisu, který oběma táborům umožní tvrdit, že zvítězily, a který ve skutečnosti bude jen přestávkou na oddech v očekávání války příští.

Od "velké recese" roku 2008 se globální ekonomika nachází v hluboké krizi. Světová míra zisku se propadla na rekordně nízkou úroveň. Kolaps byl odvrácen pouze tvorbou gigantických objemů peněz a půjčkami na úkor budoucnosti. Na přelomu století činil globální dluh 84 bilionů dolarů. Když v roce 2008 začala krize, ručička ukazovala již 173 bilionů. Od té doby vystoupala o 71% na 296 bilionů v roce 2021. To je 353% celého ročního příjmu všech zemí světa dohromady!

Inflace dosahuje závratných výšin a neexistuje žádný plán, žádná vyhlídka, jak z této díry vylézt jakýmkoli "normálním" způsobem. Zvyšování nebo snižování daní, podpora utrácení nebo utahování opasků – nic nezabírá proti krizi systému závislého na růstu, na akumulaci hodnoty, které se mu však stále více nedaří dosáhnout. Znovunastolení příhodných podmínek pro akumulaci hodnoty si žádá devaluaci existujícího kapitálu, odstranění "mrtvého dřeva" v masivním měřítku.

Je to jen náhoda, že v době rostoucí ekonomické nejistoty a beznadějně krize rostou rok za rokem světové výdaje na zbrojení a počet vojenských konfliktů se prudce zvyšuje?

Války řadí a napětí roste prakticky na každém kontinentu. Spojené státy a Čína zrychlily tempo svého vyzbrojování, ospravedlňují je poukazováním na sebe navzájem. Světové výdaje na zbrojení vzrostly za minulou dekádu o 9,3% (v konstantních dolarech) a nyní přesahují 2 biliony dolarů ročně. Zdaleka největším rozhazovačem jsou USA (778 miliard v roce 2020,

meziroční nárůst o 4,4%), které zastiňují všechny ostatní včetně Ruska (61 miliard v roce 2020, nárůst o 2,5%). Celkové vojenské útraty v Evropě byly v roce 2020 o 16% vyšší než v roce 2011. Dokonce ani pandemií vyvolaná recese tento trend nezbrzdila. V roce 2020, kdy se světový hrubý domácí produkt smršťil o 4,4%, světové výdaje na zbrojení vzrostly o 3,9% a v roce 2021 o 3,4%. Válka na Ukrajině tento proces urychluje. Byznys zbrojařských firem čeká v nadcházejících letech velký rozmach.

Evropa je zase jednou ohniskem možného vzplanutí světové války. Ale oproti srovnatelným momentům z dějin předchozího století jsou tu podstatné rozdíly. Zaprvé: faktor jaderných zbraní brzdí další stupňování konfliktu. Zadruhé: ekonomika je globalizovanější než kdy předtím. Různé zájmy jsou navzájem propletené. Svého nepřítele nemůžeme ekonomicky potrestat, aniž bychom tali do vlastního masa. Rusko je až jedenáctou největší ekonomikou a jeho hlavní vývozní artikly, totiž ropa a plyn, jsou sankcí prozatím do velké míry ušetřeny.

Zatímco Evropa hromadně posílá Ukrajině zbraně, aby bojovala proti Rusku, ruská ropa a plyn do Evropy skrze Ukrajinu proudí dál. Tato vzájemná závislost omezuje další vyostřování války.

Avšak ani jeden z těchto faktorů, které eskalaci zpomalují, nepředstavuje neprůstřelnou záruku, že k ní nakonec nedojde. Červená čára, kterou by vojenské mocnosti neměly překročit, se může stát věcí interpretace, zvláště pak pro stranu, která prohrává. Rusko v roce 2020 zveřejnilo novou prezidentskou direktivu o jaderném odstrašování, která snižuje práh pro použití atomových zbraní, "aby zabránila vyostření vojenských akcí nebo jejich ukončení za podmínek, které jsou nepřijatelné pro Rusko a jeho spojence". Tento práh může být snížen použitím "špinavých bomb" (které kombinují konvenční výbušniny s radioaktivním materiálem) a chemických či biologických zbraní. Odsud už se to zdá být jen krůček k další eskalaci v podobě nasazení taktických atomových pum. A tak dále. Věřit, že vládnoucí třída je dost rozumná na to, aby se takovému postupu vyhla, by bylo bláhové.

Propletenost ekonomických zájmů také nic nezaručuje. To je zřejmé z nynější situace. Válka je katastrofální pro ekonomiku Ruska i Ukrajiny. Kapitalistická třída se v jejím důsledku bude muset v obou zemích spokojit s menšími zisky. Světová ekonomika jako celek válkou rovněž utrpí. Zvláště pak kvůli ekonomickým sankcím, jejichž tvrdost je překvapivá. Všechno to

škodí ziskům, a přesto je honba za ziskem tím, co válku uvádí do pohybu. Válka a sankce urychlí a prohloubí nadcházející recesi, jejíž nástup se tak jako tak stával nevyhnutelným. Teď je z ní aspoň možné vinit válku. Biden ji nazve "Putinovou recesí"; Putin z ní obviní ekonomickou válku, kterou Západ vede proti Rusku.

Přítvrzování sankčního režimu po skončení války by značilo přípravu na budoucí konflikt. Znamenalo by to, že v nynější kapitalistické dynamice jsou zisky obětovány na oltář válečného vítězství. Coby forma protekcionismu jdou sankce proti globalizačním sklonům, které v sobě usilování o zisk zahrnuje. Obchodní vztahy jsou jimi přerušeny, logistické vazby přervány. Ale ve válečné ekonomice by je bylo třeba přeorganizovat tak jako tak. Země, které jsou terčem sankcí – Rusko, Írán, Severní Korea a v budoucnu možná i Čína – se možná spojí proti společnému nepříteli. Geostrategické dopady války budou námětem dalšího článku. Zde je pointou fakt, že nemůžeme vkládat důvěru v to, že nás před globální válkou ochrání globalizace.

Je tu ale ještě třetí a zásadní rozdíl oproti momentům, které světovým válkám předcházely v minulosti. Co každá vládnoucí třída potřebuje, aby podrobila své obyvatelstvo totálnímu válečnému úsilí, je zničení třídního uvědomění, atomizace jednotlivců a jejich sjednocení ve falešném národním společenství.

Putin toho ještě nedosáhl. Nemá ruský národ v kapse tak, jako v ní měl Hitler Němce. Je pravda, že navzdory četným protiválečným protestům v Rusku zatím odpor vůči válce zůstává omezený. Ale vlastenecké manifestace na Putinovu podporu nejsou k vidění nikde vyjma jediného masového sjezdu, k účasti na němž byli mnozí dotlačeni státem. Putin navzdory svým vojenským možnostem nemůže stupňovat válku do té míry, do jaké toho byl schopen Hitler, neboť jeho ideologická nadvláda zůstává příliš slabou. Na druhou stranu, právě proto musí eskalovat: bez vítězství riskuje právě takový pád z piedestalu, jaký potkal argentinskou juntou po porážce na Falklandech.

Podobně tak ve většině dalších zemí s tradicí sociálního boje je ideologická nadvláda nad obyvatelstvem příliš slabá, než aby se je povedlo zatáhnout do rozsáhlé války. Už se na tom ale pracuje. Přetvářejí nás k obrazu svému. Zase se jednou učíme uctívat vojáky jako hrdiny, učíme se oslavovat vítězství na bitevním poli, učíme se přijímat oběti ve jménu válečného úsilí. A přestože

žádný z našich problémů – ekonomická krize, narušení klimatu, pandemie, zbídačování – nemá řešení v národním měřítku, učíme se, že není nic krásnějšího, než bojovat o to, kudy povedou hranice, a položit život za svou vlast.

Nenechme se jimi slisovat. Pamatujme na slova, kterými Karl Liebknecht v roce 1915 uzavřel svou výzvu k revolučnímu defétismu: *“Dost už jatkým – a víc než dost! Pryč se strůjci války zde i v zahraničí! Konec genocidě!”*

Sander, 23. března 2022.

Zdroje vojenských údajů: Sipri, IISS, Ruth Leger Sivard. Ekonomická data: MMF, Světová banka, Bloomberg News, Macrotrends.

“Bojovat za vlast není v zájmu drtivé většiny obyvatelstva Ukrajiny. Ať už jsou výhody života v zemi začleněné do NATO a EU jakékoli, nepřevažují nad nevýhodami války. Až za několik týdnů, měsíců či let utichnou zbraně a dým se rozptýlí nad rozbombardovanými městy, Ukrajincům zbyde otrávená zem plná trosk a masových hrobů. A západní země budou pravděpodobně méně štědré ohledně peněz na obnovu, než jsou nyní ohledně dodávek zbraní.

Dejme tomu, že Ukrajina válku “vyhraje” – co tím tamní lidé získají? “Čest národa”? Svobodu? Až válka skončí, Zelenskyj a její vlastní “oligarchové” budou pořád bohatí, ale ‘obyčejné’ Ukrajince čeká jen hluboká bída.

(...) Naprostá většina ukrajinského obyvatelstva byla již před válkou chudá, a po válce bude ještě daleko chudší. Její zájmy a zájmy vládnoucí třídy nejsou totožné. Úplně jako v Rusku. Na Ukrajině se ruští a ukrajinští vojáci navzájem zabíjejí za zájmy, které nejsou jejich.”

subverze.noblogs.org